

VERSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN HET HOOFDBESTUUR VAN DE GEREFORMEERDE BOND

Over de periode 1 mei 2014 tot 1 mei 2015

In dit jaarverslag vindt u informatie over het werk dat de Gereformeerde Bond in de periode van 1 mei 2014 tot 1 mei 2015 heeft gedaan.

Ds. M.A. Kuijt uit Wijk (bij Heusden) is secretaris van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond.

Iedere maand, behalve in juli, komt het hoofdbestuur in Nieuwerkerk aan den IJssel bijeen. Twee weken voor de vergadering van het hoofdbestuur komt het dagelijks bestuur op het kantoor in Apeldoorn bijeen.

1. HOOFDBESTUUR

Op de jaarvergadering van 2014 trad ds. H. J. Lam na zestien jaar terug als bestuurslid, waarvan vijf jaar als voorzitter. We danken hem voor het werk dat hij ten dienste van de Gereformeerde Bond mocht doen. In zijn plaats werd dr. W.H.Th. Moehn, Hilversum, in het hoofdbestuur gekozen. Ds. H. Liefding uit Delft werd gekozen in de plaats van dr. M. van Campen, die in het najaar van 2013 terugtrad. Binnen het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur wordt nagedacht over onze huidige bestuursvorm, waarbij onder andere de taakverdeling van hoofdbestuursleden en de werkbelasting van met name voorzitter en algemeen secretaris aan de orde komen.

DR. MOEHN

2. KANTOORWERKZAAMHEDEN TE APELDOORN

De vergaderingen van het dagelijks bestuur en het hoofdbestuur worden voorbereid door drs. P.J.

DS. LIEFDING

Vergunst. Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van alle besluiten. Vorige maand was hij vijftien jaar in onze dienst. Ook het afgelopen mocht hij met volle inzet het werk voor onze Bond doen, waarvoor we de Heere dankbaar zijn. Naast onze parttime secretarissen, Elma Kooij-van Slooten en Meta Hovius-van den Berg, is de heer Goos Renden als administratief medewerker verantwoordelijk voor de financiële en boekhoudkundige verslaglegging.

3. PROTESTANTSE KERK IN NEDERLAND

Drs. P.J. Vergunst woonde 14 september in Nijkerk de viering van het tienjarig bestaan van de Protestantse Kerk in Nederland bij.

Synode

Waar in voorbije jaren 'arbeid' en 'leven in familie- en gezinsverband' aan de orde kwamen, bezon de synode in de najaarsvergadering zich in het kader van de ethische bezinning over het lichaam. Tevens werd gesproken over *Brandpunten in de verkondiging*, een door de hoogleraren C. van der Kooi en G. van den Brink opgestelde theologische handreiking voor predikanten, kerkenraden en gemeenten. Uit het gesprek dat in de synode werd gevoerd, bleek de grote diversiteit in geloofsvoorstellingen in onze kerk. Ook werd zichtbaar dat er minder predikant-afgevaardigden uit de kring van de Gereformeer-

de Bond zijn. Het moderamen kreeg de opdracht om in gesprekken met de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt, de Nederlandse Gereformeerde Kerken en de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland na te gaan of een bijzondere betrekking kan worden aangegaan. In de aprilvergadering werd uitvoerig gesproken over de nota *Kerk op weg naar 2025*, die benoemde wat essentieel is voor de kerk en welke vormgeving hierbij past. Ook lag er een aangepaste versie van *Wij en ons lichaam* op tafel.

INHOUD

DE WAARHEIDSVRIEND

Wekelijkse uitgave van de Gereformeerde Bond in de Protestantse Kerk

103^e jaargang, bijlage
15 mei 2015

M.A. KUIJT

Verslag van de werkzaamheden van het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond 2

A.H. TEEUWISSEN

Financieel verslag over 2014/12

BALANS PER

31 DECEMBER 2014	12
EXPLOITATIE OVERZICHT 2014/BEGROTING 2015	13
ACCOUNTANTSVERKLARING	14
BOEKAANKONDIGINGEN	15

Moderamen

Het hoofdbestuur schreef op 26 januari een brief naar het moderamen naar aanleiding van het feit dat de kerkenraad van de gereformeerde kerk in Nijkerk ds. E.J.A. van der Kaaij op 18 januari van de kansel heeft geweerd, omdat deze Nijkerkse predikant het leven van de historische Jezus ontkent. Tegelijk is het moderamen de vraag voorgelegd hoe de tucht in de kerk gestalte krijgt als dwaalleer de fundamenten van de kerk probeert aan te tasten. Ook is in de brief aandacht gevraagd voor de betekenis van de proponentsbelofte in verband met de toelating van dienaar van het Woord. Tevens werd aandacht gevraagd voor de begeleiding en supervisie van (aankomende) predikanten. Op 30 april spraken ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst hierover met het moderamen van de kerk.

RAGB

Drs. P.J. Vergunst en ds. J.A.W. Verhoeven hadden op 10 september een gesprek met de Raad van Advies voor het Gereformeerd Belijden (RAGB), samen met vertegenwoordigers van de Confessionele Vereniging en het Confessioneel Gereformeerd Beraad. Gesproken is over welke knelpunten we zien in het kerkzijn in de huidige tijd en op welke wijze we een gezamenlijke taak hebben om het gereformeerd belijden dienstbaar te laten zijn aan het geheel van de Protestantse Kerk. Van de kant van de Gereformeerde Bond is ingebracht dat het nodig is dat we zicht blijven houden op wat de kerk is, op het functioneren van het ambt, de gehoorzaamheid aan het Woord, terwijl ook gesproken is over 'Christus en de machten'.

PThU

Het hoofdbestuur zoekt invulling te geven aan de a.s. vacatures van onze hoogleraren G. van den Brink en J. Hoek. Daartoe worden onder andere gesprekken gevoerd met de PThU. Drs. P.J. Vergunst had samen met dr. M. van Cam-

pen op 2 juni een gesprek met de nieuwe voorzitter van de Raad van Toezicht van de PThU, mw. M. van Bijsterveldt. Het ging om een kennismakingsgesprek, waarin werd uitgelegd welke plaats de Gereformeerde Bond aan de PThU heeft en op welke wijze hij ten aanzien van de theologische wetenschap dienstbaar wil zijn aan de kerk. Op 11 december nam prof. dr. F.G. Immink afscheid als eerste rector van de PThU.

RCBB

Op 26 februari voerde dhr. Vergunst samen met onze cie. Steunfonds het jaarlijkse overleg met het landelijke platform van de Regionale Colleges voor de behandeling van beheerszaken (RCBB), waarin geconstateerd is dat de bestuurskracht in de gemeenten afneemt en daarmee de zorg over de predikantsplaats toeneemt. De rechtspositie van de predikant zal in de kerk een punt van aandacht worden.

Confessionele Vereniging

Op 29 augustus voerden ds. A.J. Mensink, ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst een gesprek met het moderamen van het hoofdbestuur van de Confessionele Vereniging. Het gesprek ging over de toekomst van de gemeenten, over profetische prediking, liturgie en Israël.

4. LEERSTOLEN

In april 2010 heeft het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond een commissie Leerstoelen in het leven geroepen die hem vanwege de verhuizing van de Protestantse Theologische Universiteit naar Amsterdam en Groningen moest adviseren over de toekomst van onze leerstoelen. Toen deze taak afgerond was, heeft het bestuur de commissie gevraagd aan te blijven. Voorzitter van de commissie is dr. M. van Campen, leden zijn prof. dr. W. Verboom en drs. P.J. Vergunst. Het bestuur besloot de naam te veranderen in 'commissie Theologie van de Gereformeerde Bond'. Prof. dr. M.J.

Paul werd aan de commissie toegevoegd. Deze besluiten zijn het gevolg van het onderbrengen van de Theologische Hogeschool van de Gereformeerde Bond 'Johannes Calvijn' in de commissie Theologie. De commissie is voornemens om ook aandacht aan de toerusting van hbo-theologen te gaan geven.

De cie. Theologie is een adviescommissie van het hoofdbestuur, die niet tot zelfstandige besluiten kan komen maar het hoofdbestuur adviseert inzake de plaats, het profiel en de bezetting van zijn leerstoelen. Daarnaast is de commissie begeleidend en coachend met de hoogleraren onderweg over de uitwerking van de leeropdracht. De commissie voert namens het hoofdbestuur gesprekken met vertegenwoordigers van de diverse faculteiten over de inbedding van de leerstoel in de academische context. De commissie zal het hoofdbestuur adviseren met betrekking tot de Gereformeerde Theologische Universiteit (GTU) in oprichting.

Groningen

Prof. dr. J. Hoek is als bijzonder hoogleraar 'Gereformeerde spiritualiteit' verbonden aan de vestiging Groningen van de Protestantse Theologische Universiteit. Met studenten verdiepte hij zich in het wezen van de gereformeerde spiritualiteit en in dogmatische vragen die opkomen uit de pastorale praktijk. Hij houdt zich in zijn onderzoek vooral bezig met de Godsleer, met name de verhevenheid en nabijheid van God. In het najaar van 2015 zal hierover een publicatie verschijnen. In de predikantsmaster gaf hij colleges Symboliek, over de christelijke geloofsbelijdenissen. Met prof. Van den Belt gaf hij colleges over apologetische vragen, met prof. Van den Brink over de Heidelbergse Catechismus en de leerdienst. Dr. Hoek is tevens betrokken bij de persoonsvorming van aanstaande predikanten. In september promoveerde dr. J. Creemers aan de ETF onder zijn

PROF.DR. HOEK

leiding op een onderzoek naar de dialoog tussen rooms-katholieken en pinksterchristenen. Op 6 oktober hoopt hij zijn afscheidscollege te geven, dat voorafgegaan wordt door een symposium over het gebed.

Prof. dr. H. van den Belt, die aan de Rijksuniversiteit Groningen voltijds verbonden is aan de leerstoel 'Gereformeerde godgeleerdheid: bronnen, ontwikkelingen en context', gaf in het kader van deze leerstoel een collegereeks over de geschiedenis van kerk en theologie vanaf de Reformatie tot het heden onder de titel 'Cultuurgeschiedenis van het christendom' en leidde samen met prof. Hoek een privatissimum of werkcollege over 'Bronteksten gereformeerde theologie'. In het kader van de Permanente Educatie bood hij een cursus over gereformeerde theologie in de Gouden Eeuw aan en verzorgt hij een cursus 'De doop als twistappel'. Hij werkt mee aan het opnieuw toeganke-lijk maken van het standaardwerk *Synopsis Purioris Theologiae* (1625), waarvan het eerste deel vrijdag 26 september in Leiden werd gepresenteerd. Als mentor is hij betrokken bij het dispuut Bonifatius. Verder is hij lid van het College van Bijzonder Hoogleraren. Hij werd gekozen tot voorzitter van het Kerkhistorisch Gezelschap. Hij deed mee aan de oppositie bij de promotie van Nathan Shannon, die bij prof. dr. G. van den Brink promoveerde.

Amsterdam

Per 1 januari heeft de Vrije Universiteit in Amsterdam prof. dr. G. Van den Brink benoemd tot hoogleraar in het zogenoemde *University Research Chair*-programma op de leerstoel 'Theologie en wetenschap'. Tot eind 2016 zou hij onze leerstoel 'Theologie van het gereformerd protestantisme' bezetten. In goed overleg is besloten dat hij per 1 juli 2015 zal terugtreden als bijzonder hoogleraar aan de vestiging Amsterdam van de PThU. Sinds 1 januari 2012 bezet hij hier de leerstoel 'Theologie

van het gereformerd protestantisme', waar hij zich in het onderwijs vooral bezighoudt met de gereformeerde belijdenisgeschriften en in het onderzoek specifiek met de leer van de drie-eenheid. Dr. Van den Brink is mentor van het dispuut Voetius. De Amerikaanse theoloog N.D. Shannon promoveerde eind 2014 bij hem op een studie over de interne samenhang in het oeuvre van de Amerikaanse christen-filosoof Nicholas P. Wolterstorff, die sterk beïnvloed is door Abraham Kuyper en andere Nederlandse neocalvinisten.

Aio's

Aan elke leerstoel is een assistent in opleiding (aio) verbonden, die onder leiding van de hoogleraar aan een promotieonderzoek werkt, namelijk dhr. G.F. (Erik) Willemsen bij prof. dr. J. Hoek over hoe de revival-theoloog Jonathan Edwards de nieuwere ontwikkelingen in de wetenschap en de filosofie van zijn tijd integreerde in zijn theologie; dhr. C. (Kees) van der Knijff bij prof. dr. G. van den Brink over de wil van God in het leven van een christen, waarbij hij zich concentreert op Calvin en Jonathan Edwards en mw. M. (Mirjam) Hofman bij prof. dr. H. van den Belt over verwantschap en verschil tussen de evangelische beweging en kerken van gereformeerde signatuur in Nederland vanaf de negentiende eeuw. Hun onderzoek verloopt voorspoedig.

De verslagen van de werkzaamheden van onze docenten zijn in verkorte vorm naar alle hervormd-gereformeerde (wijk)kerkenraden gestuurd uit betrokkenheid op ons leerstoelfonds. Het hoofdbestuur hoopt dat deze verslagen besproken worden op de vergaderingen. Onze leden vroegen we in december om een gift voor het Leerstoelfonds om het werk van onze hoogleraren en de studie van de aio's ten dienste van de gereformeerde theologiebeoefening mogelijk te blijven maken.

5. PROMOVENDIBERAAD

Op 7 oktober verzorgde dr. A. de Kock, universitair docent Praktische Theologie aan de PThU, voor het promovendiberaad een lezing over 'Empirie in de praktische theologie'. Dat leverde een boeiende discussie op over de vraag naar de plaats die het handelen van God inneemt in de meetbare en zichtbare werkelijkheid en over de relatie tussen (algemene) openbaring en ervaring.

6. CONTACTEN MET STUDENTEN

Studieweek

Van maandag 25 tot en met donderdag 28 augustus werd in Elspeet de studieweek voor theologiestudenten gehouden. Het thema van dit jaar was 'Wat is waarheid?' Met het thema werd voortgeborduurd op de studiedag van december 2013, waarin nagedacht werd over wat het inhoudt om als theoloog en wetenschapper gereformeerd te zijn. Dr. ir. J. van der Graaf hield een lezing over 'Markante momenten in hervormd-gereformeerd kerkelijk leven'. 's Avonds hield prof. dr. H.G.L. Peels een lezing over het waarheidsbegrip in het Oude Testament. Dinsdagmorgen sprak dr. T.E. van Spanje over 'Het gezag van de waarheid in het Nieuwe Testament', terwijl 's middags de GZB zich presenteerde. Op dinsdagavond sprak prof. dr. P. Nul lens over het gezag van de Heilige Schrift in ons morele leven, waarna dr. H.J.C.C.J. Wilschut een co-referaat hield. Prof. dr. G.C. den Hertog hield op woensdagmorgen een lezing over 'Wat is waarheid in de ethiek?', terwijl 's middags dr. J. de Jong-Slagman sprak over 'Een zoektocht naar waarheid in de literatuur'. Prof. dr. H.J. Paul hield donderdagmorgen een lezing over 'Leven in waarheid. Over controledwang en controleverlies', terwijl 's middags ds. G. C. Bergshoeff en dr. J. Schaap-Jonker ethische casussen in de gemeenten uitwerkten. Prof. dr. W. Verboom sloot de studieweek af. Voor de aankomende studenten sprak ds. T. de Ridder

PROF.DR.
VAN DEN BELT

PROF.DR.
VAN DEN BRINK

op dinsdagmorgen over 'Studie en roeping'. Ds. D.C. Floor en zijn vrouw namen de leiding van de studieweek over van ds. en mw. Koeman. Het echtpaar Koeman werd hartelijk bedankt voor de wijze waarop zij vele jaren leiding gaven aan de studieweek. Er wordt terug gezien op een goede week waarin naast verdieping van de studie de onderlinge contacten verstevigd werden.

Ontmoetingsdag studenten

Vrijdag 19 december vond de jaarlijkse ontmoetingsdag plaats voor hervormde studenten in de theologie. Ook waren hervormd-gereformeerde studenten aan de opleiding GPW van de CHE in Ede uitgenodigd. In overleg met de studenten had het hoofdbestuur ervoor gekozen om samen na te denken over 'Discipelschap en/of discipline'. Dr. A. J. Kunz ging in de hoofdlezing op het bijbelse woord 'discipelschap' in. Vervolgens konden de studenten een workshop volgen. Ds. A. Verwijs verzorgde de workshop 'Hoe missionair is het denken over discipelschap?' Dr. A. Goudriaan, universitair hoofddocent aan de VU, ging in op discipelschap en werfkracht in de Vroege Kerk, terwijl ds. C. van Duijn de samenhang van discipelschap en ethiek (waaronder kruisdragen) uitdiepte. In de discussie is vooral gesproken over wat discipelschap in de huidige context van de kerk in Nederland betekent.

Studentenverenigingen

Vrijdag 26 september had het dagelijks bestuur een gesprek met vertegenwoordigers van de studentenverenigingen Voetius en Bonifatius. Gesproken is over de instroom van studenten, de persoonlijkheidsvorming en geestelijke vorming van studenten en de orthodoxe inbreng binnen de opleiding. Verder is gesproken over de invulling van de ontmoetingsdag in december.

Ontmoetingsdag 'late roepingen'
Dinsdag 24 maart werd in Huizen

de ontmoetingsdag voor studenten theologie gehouden, die we rekenen tot de zogenoemde 'late roepingen'. Prof. dr. H. van den Belt sprak over 'Hoofd- en bijzaken in het leven van een gereformeerd christen', waarbij hij inging op de vraag in hoeverre een probleemstelling 'middelmatig' van aard is. Ds. J.A.W. Verhoeven sprak over 'De doop: leven uit of discussiëren over?' Ds. en mevr. Van Wijk uit Hei- en Boeicop deelden ervaringen uit de eerste gemeente.

Contact met CSFR

Op 5 juni had drs. P.J. Vergunst een ontmoeting met het landelijk bestuur van de studentenvereniging CSFR. Er was sprake van een inhoudelijke ontmoeting, waarbij onder andere ingegaan werd op de vraag wat studenten voor de kerk kunnen betekenen.

Gesprekken met studenten

Ds. C. van Duijn en ds. P.H. van Trigt voerden ook het afgelopen jaar de gesprekken met diverse studenten theologie die een beroep doen op het studiefonds van de Gereformeerde Bond.

7. THEOLOGISCHE HOGESCHOOL JOHANNES CALVIJN

Op 10 april vond het jaarlijkse gesprek plaats tussen het dagelijks bestuur en het bestuur van de THGB. Dr. M.J. Paul, docent aan de Academie Theologie van de CHE en hoogleraar Oude Testament aan de ETF te Leuven, werd per 1 oktober benoemd tot adjunct-directeur. Hij volgt de huidige directeur prof. dr. J. Hoek in mei op. Het bestuur van de Gereformeerde Bond ging akkoord met het door het bestuur van de THGB gedane voorstel ten aanzien van de positionering en de toekomstige vorm van de THGB. Dr. Paul maakt deel uit van de commissie Theologie van de Gereformeerde Bond. Binnen deze commissie is hij bijzonder verantwoordelijk voor de vorming in gereformeerde zin van hbo-theologiestudenten en afgestudeer-

den. De THGB krijgt een andere juridische structuur: niet langer een bestuur met een directeur, maar een directeur-bestuurder in de persoon van dr. Paul, die terzijde gestaan wordt door een Raad van Advies, waarvan de leden tevens lid zijn van de hbo-raad binnen de overkoepelende commissie Theologie. Dit heeft als gevolg dat de THGB geen zelfstandige besluiten meer kan nemen over beleidszaken.

In 2014 is voor de achtste en laatste keer door de THGB in samenwerking met de afdeling Transfer Theologie van de Academie Theologie van de CHE een lezingencyclus verzorgd. Het betrof dit keer een serie onder de titel 'De preek werkt. Bezinning op christelijke verkondiging'.

8. CONTACT MET AMBTSDRAGERS

Ambtsdragersvergaderingen

Op 2 en 9 september werden de ambtsdragersvergaderingen gehouden met als thema 'Gehoorzame christen'. In Noordhorn en in Zwolle sprak drs. P.J. Vergunst. Ds. J.A.W. Verhoeven sprak in Veenendaal en Delft. Prof. dr. G. van den Brink sprak in Woerden en in Harderwijk, ds. A.J. Mensink in Hardinxveld-Giessendam en Tholen. In Rijssen en Amstelveen sprak ds. J. Muller en in Nieuwe Tonge en Zuilichem ds. C.H. Hogendoorn.

Beraadslag ambtsdragers in de grote steden

Op zaterdag 17 mei werd in Utrecht de tweejaarlijkse beraadslag voor de ambtsdragers uit de grote steden gehouden. De wijk-gemeente Jacobikerkerk was gastheer en gaf een presentatie over het nieuwe werk op Kanalen-eiland. Dr. A. Markus hield de ambtsdragerspreek. Kerkenraadsvoorzitter Ewoud Jonker en ds. A.J. Zoutendijk gingen in op het nieuwe missionaire traject en de aandacht voor discipelschap.

Predikantenberaad Sebaldeburen

Op 25 november en 14 april vond het halfjaarlijkse overleg plaats

DS. FLOOR

tussen het hoofdbestuur en voorgangers uit de noordelijke provincies. Ds. A.J. Mensink sprak in het najaar over 'Ambt en gezag', waarbij hij met name inging op de betekenis en de volmacht van het ambt in de prediking. Dit voorjaar spraken dr. J.A. van den Berg uit Groningen en ds. M. Noorderijk uit Tiendeveen over 'Zendingsbewustzijn, gericht op stad en dorp'.

Platform Noord

De situatie in het Noorden blijft de aandacht van het hoofdbestuur houden, gezien de krimp die zich in verschillende gemeenten voordoet. Gezocht wordt naar mogelijkheden om initiatieven te ontwikkelen om gemeenten ondersteuning te bieden, in samenwerking met de IZB.

Ontmoetingsdag Noordhorn

De Hemelvaartsontmoetingsdag voor Noord-Nederland, georganiseerd door de provinciale afdelingen van de Gereformeerde Bond in Friesland en Groningen/Drenthe, werd 29 mei gehouden in Noordhorn. Prof. dr. W. Verboom uit Harderwijk sprak over 'Verlangend uitzien naar de wederkomst?!'

Contio predikanten

Op 7 en 8 januari werd vanwege de verbouwing van Hydepark de contio gehouden in het Protestants Landelijk Dienstencentrum in Utrecht. Ook dit jaar begon de contio met het herdenken van de dienaren van het Woord die in 2014 overleden. Aansluitend hield ds. A.J. Mensink zijn openingswoord onder de titel 'Dien de HEERE met vreze, verheug u met huiver', waarin hij een appèl deed om te wandelen in de tegenwoordigheid van God en hoe wij de vreze des HEEREN kunnen verbinden met het leven anno 2015. De causerie over 'Wat is vrijheid van onderwijs ons waard' werd uitgesproken door dhr. Hugo de Jonge. De Rotterdamse CDA-wethouder noemde de balans tussen de publieke bekostiging door de

overheid en de erkenning dat de school het verlengstuk van de opvoeding door de ouders kern is van deze vrijheid. Op woensdagmiddag sprak prof. dr. G. C. den Hertog over de ethiek van de Duitse theoloog Dietrich Bonhoeffer, waarin hij aantoonde dat Bonhoeffer zijn ethiek presenteerde vanuit de meditatie over Psalm 119. De tweede dag stond het thema 'gezag' centraal als overgang tussen de jaarthema's uit 2014 en 2015, 'Horig en mondig' en 'Gemeente en ambt'. Prof. dr. C.D.A. Brinkgreve, emeritus hoogleraar Sociale Wetenschappen, sprak over 'Het dilemma van gezag. Over de drang tot vrijheid en het verlangen naar houvast.' De laatste lezing werd verzorgd door dr. F.G. Immink, hoogleraar Praktische Theologie aan de PThU. Hij sprak over 'Kwetsbaar gezag. Over de plaats en de rol van het ambt in de kerk', waarbij hij de noodzaak van het ambt onderstreepte en er voor pleitte om de predikant en de ouderling niet in te wisselen voor de charismatische leider of de interpreterende gids.

Conferentie over het avondmaal

Op 15 en 16 mei had in Elspeet een conferentie voor predikanten plaats met als thema 'Gebroken lichaam. Over betekenis van het avondmaal voor kerk zijn vandaag'. Deze conferentie werd bijgewoond door ruim zestig predikanten. De lezingen werden verzorgd door ds. H.J. Lam, prof. dr. K. Zwanepol, prof. dr. A. van de Beek en prof. C. van der Kooi. Tevens waren er vijf workshops. Er werd nagedacht over wat de gemeente geschonken is in de viering van het avondmaal. Dat gebeurde zowel dogmenhistorisch als ook met het oog op de concrete praktijk. Gesproken werd over de inhoud en over de functie van het avondmaalsformulier.

Preekkringen

Onder verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur komen vijf

preekkringen regelmatig bijeen, waarin overwegend jonge predikanten nadenken over allerlei aspecten van de prediking. Mentoren van deze kringen zijn prof. dr. H. van den Belt, ds. C. van Duijn, prof. dr. F.G. Immink, ds. A.W. van der Plas en ds. J. Westland.

Bezoek predikanten in eerste gemeente

Drs. P.J. Vergunst bracht samen met ds. A.J. Mensink bezoeken aan jonge predikanten in hun eerste gemeente. Tijdens deze bezoeken werd doorgesproken over prediking en werkbelasting, de positie van een predikantsgezin en krimp van de kerk. De bezoeken worden van beide kanten erg gewaardeerd.

Prekenserie Genade voor genade

Iedere maand (soms ook om de maand) verscheen onder redactie van ds. M.A. Kuijt en ds. A.J. Mensink een uitgave met preken van predikanten uit de kring van de Gereformeerde Bond. De uitgever, dhr. W. van der Louw uit Berkel en Rodenrijs, heeft aangegeven dat hij met de serie stopt en dat het laatste nummer in mei uitkomt. We danken dhr. Van der Louw voor de vele jaren dat hij de serie belangeloos uitgaf. Het hoofdbestuur wil ook in de toekomst kerkenraden blijven voorzien van nieuwe preken en zal daartoe op termijn een digitaal aanbod realiseren.

Stichting Steunfonds

Predikantsgezinnen

De Stichting Steunfonds emeriti, weduwen en wezen veranderde haar naam in Stichting Steunfonds Predikantsgezinnen. Ds. A.A. Floor, Barendrecht, werd per 1 januari voor een nieuwe periode van vijf jaar herbenoemd. Ds. M.A. Kuijt vertegenwoordigt het hoofdbestuur in deze stichting.

Emeritus predikanten en -predikantsvrouwen

In de najaarsvergadering sprak ds. J.P. Kromhout van der Meer over zijn werk bij de Koninklijke

Marechaussee. Dit voorjaar sprak dr. M. van Campen over 'Het Cheider in een bedreigende situatie'.

Bond van Nederlandse Predikanten

Op 22 januari had drs. P.J. Vergunst een kennismakingsgesprek met ds. J.W. Verwijs, directeur van de Bond van Nederlandse Predikanten en de Gereformeerde Bond voor predikanten doen en hoe we elkaar hierin kunnen versterken, met name in individuele situaties.

Gebedssamenkomsten voor predikanten

Naast gebedssamenkomsten in Reeuwijk, Nunspeet en Dorkwerd zijn er twee nieuwe locaties bijgekomen waar predikanten bij elkaar komen om te bidden, namelijk in Werkendam en Ede. Overdacht worden de profetieën van Jeremia.

9. CONTACT MET LEDEN, AFDELINGEN EN GEMEENTEN

De contacten met het grondvlak werden gecontinueerd, zowel door bezoeken aan afdelingen als door het werk van voorlichter H. Geluk, die regionale studiedagen organiseerde en GB-afdelingen adviseerde met het oog op toerustingavond. Waar geen GB-afdelingen zijn, zijn in ongeveer 150 gemeenten contactpersonen actief als aanspreekpunt. De intensieve samenwerking met het grondvlak resulteert in aanwas van nieuwe leden, met name jongere gemeenteleden. Het op peil houden van het ledenbestand blijft een punt van aandacht, omdat we jaarlijks door met name natuurlijk verloop (ouderdom en overlijden) leden verliezen. De commissie Steunfonds had in 2014 contacten met 55 gemeenten die om advies of financiële ondersteuning vragen. Daarbij richt het steunfonds zich vooral op de instandhouding van de predikantsplaats. Voorzitter is ds. J.A.W. Verhoeven. Dhr. B. van Put-

ten uit Wezep droeg het secretariaat per 1 maart over aan dhr. A. Wolswinkel uit Barneveld. Hij zal aan het einde van 2015 de commissie verlaten. Verder maakt dhr. W.A. Kaars uit Reeuwijk deel uit van de commissie. Het hoofdbestuur spreekt zijn waardering uit voor het vele werk dat de commissie ten dienste van de gemeenten doet.

10. CONTACTEN MET ZUSTERBONDEN

Er is halfjaarlijks overleg met de zusterbonden in het Zevenbondenberaad, waarin drs. P.J. Vergunst en ds. A.J. Mensink namens onze Bond participeren. Daarnaast overlegt de algemeen secretaris elke twee maanden met de directeurs van HGJB, IZB en GZB.

Op 26 mei hebben ds. P.H. van Trigt en ds. P.J. Vergunst bij de IZB een gesprek gevoerd over het project *Luisterposten*. In het kader van dit project hebben IZB en GZB vijftientwintig gemeenten uit het achterland van de Gereformeerde Bond bezocht met het oog op de missionaire opdracht. Op 14 juni spraken IZB en GZB hierover verder met vertegenwoordigers van deze gemeenten, waarbij ds. A.J. Mensink ons bestuur vertegenwoordigde.

Op 16 januari vond op voorstel van drs. P.J. Vergunst een gesprek plaats tussen vertegenwoordigers van de zusterbonden, waarin prof. dr. F.A. van Lieburg gesproken heeft over archiefzorg en aan welke regels van de archiefwet een aangeboden inventaris moet voldoen. Naar aanleiding hiervan zijn we momenteel bezig met het opschonen, ordenen en ten dele elders onderbrengen van ons archief.

Op 30 juni hadden ds. A.J. Mensink en ds. M.A. Kuijt een gesprek met vertegenwoordigers van de HGJB en van het HJW. In dit gesprek werd informatie uitgewisseld over activiteiten en plannen en werd gezocht naar thema's voor gezamenlijke bezinning. Ook werd gesproken in

hoeverre de oorspronkelijke intentie om elkaar vast te houden en daarmee verantwoordelijkheid te dragen voor het geheel van de hervormd-gereformeerde beweging nog steeds leidend is. Op 3 december sprak het dagelijks bestuur met bestuursleden van het HJW, waarbij onder andere gesproken werd over de relatie van het jongerenwerk of deze in lijn is met de zondagse prediking en over de toenemende verbrokkeling van de hervormd-gereformeerde beweging.

Op 5 maart hebben ds. A.J. Mensink, ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst een gesprek gehad met enkele bestuursleden van de HGJB. Gesproken is over het geheel van de hervormd-gereformeerde beweging en over de plannen van de HGJB inzake de catechese. Het hoofdbestuur wil HGJB en HJW stimuleren het onderlinge gesprek te blijven voeren.

11. CONTACTEN BUITENLAND

Oost-Europa

Drie keer reeds was een groep Nederlandse predikanten gast van de Hongaarse Hervormde Kerk. Van vrijdag 7 tot woensdag 12 november waren vijftien Hongaarse predikanten te gast in Nederlandse gemeenten. Ze preekten op 9 november vanaf Nederlandse kansels. Daarnaast maakten zij kennis met het reguliere werk van een Nederlandse predikant: kerkraadsvergaderingen, huisbezoek, oudercontact, preekbespreking met jongeren, schrijven van kerkbodeberichten enz. Het was een goede en leerzame ontmoeting. Voor de Hongaarse predikanten een bijzondere ervaring en voor de gemeenten een gelegenheid om meer zicht te krijgen op het wereldwijde werk van God. We zijn dankbaar dat we dit werk samen met de stichting Hulp Oost-Europa kunnen doen.

Op een conferentiecentrum net buiten Huizen brachten de Hongaarse en Hollandse dominees twee keer 24 uur gezamenlijk door.

Foto Erik Kottier

Frankrijk

De *Waarheidsvriend* van 27 juni stond geheel in het teken van de kerk van Frankrijk. Aanleiding was het veertigjarig bestaan van de theologische faculteit in Aix-en-Provence, waarmee we ons al jarenlang verbonden weten. Van 7 tot 10 april werd de Colloque Biblique Francophone gehouden in Lyon.

12. CONTACTEN ANDERE KERKEN Christelijke Gereformeerde Kerken

In juni verstuurden de deputaten Eenheid van gereformeerde belijders van de Christelijke Gereformeerde Kerken en het hoofdbestuur samen een brief naar hervormde en christelijke gereformeerde kerkenraden, waarin opgeroepen werd gesprekken met elkaar aan te gaan vanuit wat Paulus in Efeze 4 over de geschonken eenheid schrijft. Het gesprek met de deputaten werd gevoerd door ds. A.J. Mensink, drs. P.J. Vergunst, ds. P.H. van Trigt, ds. C. van Duijn en ds. J. Muller. De brief werd integraal opgenomen in *De Waarheidsvriend* van 27 juni.

Contactorgaan Gereformeerde Gezindte

Het COGG hield op 23 april zijn jaarlijkse conferentie in Putten. Het thema 'Een christen als vreemdeling in de 21e eeuw' werd ingeleid en uitgewerkt door prof. dr. G.C. den Hertog, dr. J. van Eck, dr. W. Fieret en evangelist ir. J.M. ten Brinke. De bijbelse notie van het vreemdelingschap dat in toenemende mate onbegrip oproept in de samenleving, geeft herkenning over de kerkmuren heen.

Woerdens Beraad

Op 10 september werd het (half) jaarlijkse overleg tussen acht reformatorische kerken gehouden. In dit overleg, waarin ds. M.A. Kuijt en drs. P.J. Vergunst ons vertegenwoordigen, wordt het spreken van de kerken naar de overheid gethematiseerd. Er is nagedacht over de definitie van het

huwelijk, nu de overheid een andere invulling aan het begrip huwelijk geeft dan de kerken doen. Er vond een uitvoerige gedachte-wisseling plaats na de inleiding van dhr. B. J. van der Vlies over dit onderwerp. Tevens is nagedacht over het thema antisemitisme en hoe we ons als gezamenlijke kerken moeten laten horen, nu de Joodse gemeenschap zich in ons land bedreigd weet.

13. ELEOS/SGJ

Participatie in de Raad van overleg kerken en Eleos werd gecontinueerd. Het hoofdbestuur wordt vertegenwoordigd door dhr. A.D. Drost en drs. P.J. Vergunst. Vanwege nieuwe wetgeving is de SGJ gesplitst in de SGJ (voor jeugdhulp) en de SGJb (voor jeugdbescherming). Per 1 januari zijn Timon en SGJ Christelijke Jeugdzorg bestuurlijk gefuseerd, waardoor zij een breed portfolio realiseren met doorlopende zorglijnen van 0-23 jaar en hun gezin.

Evangelie & moslims

Op 21 mei had drs. P.J. Vergunst een gesprek met bestuur en directie van de stichting Evangelie & moslims. Ds. C. van Duijn vervult namens de Gereformeerde Bond het waarnemerschap. Dit gebeurt in de vorm van contactmomenten.

14. TOERUSTING Studiedagen

Op 16 juni werd door de Academie Theologie van de Christelijke Hogeschool Ede in samenwerking met het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond een studiedag belegd over hoe om te gaan met veranderingen die zich voltrekken in kerkelijke gemeenten. Aanleiding voor deze studiedag was de dissertatie van CHEDocent dr. T. van de Lagemaat *De stille evolutie. Individualisering binnen de Gereformeerde Bond*. Tijdens de studiedag werd ingegaan op sociologische processen die om verdere doordenking vragen vanuit de theologie en hoe met de gevolgen van individualisering in

gemeenten kan worden omgegaan. De studiedag vond plaats in de Christelijke Hogeschool Ede. De algemeen secretaris was een van de sprekers.

In Nieuwe Tonge (24 juni) en Stolwijk (20 april) werd een regionale studiedag gehouden over pastoraat rondom het zevende gebod. Ds. J. Belder sprak over *Huwelijk en seksualiteit*. Er werden in Nieuwe Tonge vier workshops aangeboden, die geleid werden door mw. drs. B.E. van Rossum-Smelt, Stellendam; ds. J.C. Breugem, Sommelsdijk; ds. C. H. Hogendoorn, Katwijk aan Zee en dr. T.T.J. Pleizier, Dirksland. In Stolwijk werden de workshops geleid door mw. G.S. Boerman, Krimpen aan den IJssel, over 'Communicatie en intimiteit binnen het huwelijk'; ds. C.H. Hogendoorn sprak over 'Vergoeding, wat houdt dat concreet in?'; ds. J.J. van Holten uit Bergambacht sprak over 'Huwelijkscatechese' en de workshop 'Huwelijk en huisbezoek' werd geleid door ds. J.J. ten Brinke uit Stolwijk. De dag werd afgesloten met een forumgesprek.

Door de Stuurgroep Seksualiteit (denktank waarin onder andere Driestar Educatief participeert) werd gevraagd om vertegenwoordiging uit de kring van de Gereformeerde Bond. Dr. M. Klaassen uit Sliedrecht heeft namens de Gereformeerde Bond in deze stuurgroep zitting genomen.

Op 1 oktober had in Woudenberg een seminar plaats voor ambtsdragers en gemeenteleden, waarin de *Institutie van Calvijn* centraal stond. Prof. dr. G. van den Brink hield een inleidende lezing over de *Institutie*, waarna elke deelnemer kon kiezen uit vier workshops: Calvijn en de toekomstverwachting (J. Hoek), Calvijn en de geloofszekerheid (H. van den Belt), Calvijn en de doop (W. Verboom) en Calvijn en de prediking (W.H.Th. Moehn). Er waren zeventig deelnemers.

De kerkenraad van de Kruispuntgemeente in Eindhoven belegde op 14 oktober samen met de Gereformeerde Bond een toerustingavond over 'Verantwoord omgang met technologie. Een uitdaging voor elke christen', waar prof. dr. M.J. de Vries sprak.

Het hoofdbestuur belegde op woensdag 19 november een studiedag voor ambtsdragers en gemeentelieden met als thema 'Zicht op het ambt' in Woudenberg. Dr. H.J.C.C.J. Wilschut sprak over 'Zorgzaam in het huis van God'. Aansluitend sprak ds. C. van Duijn over 'Het ambt: lust of last?'. Na deze bijdragen konden de deelnemers kiezen uit drie van de zes aangeboden workshops, te weten 'Het ambt: gave en roeping' door ds. H. Russcher; 'Daken, het mooiste ambt?' door dhr. Aart Peters; 'Van bezoek naar ontmoeting- hoe voer ik een pastoraal gesprek?' door dhr. Cock Kroon; 'Vrouw in de bediening' door het platform Persis; 'Omgaan met onze ambtsdragers' door ds. T.W. van Bennekom; 'Hoe ben ik als kerkrentmeester ook ouderling?' door dhr. A. van Bergeijk. De dag werd afgesloten met een forumgesprek. Er was sprake van grote betrokkenheid op het thema.

Op woensdag 18 maart werd in Nijkerk een studiedag gehouden over techniek en onze levenswijzing. Aan deze dag werkten mee prof. dr. J.J. Graafland, dr. ir. S. M. de Bruijn, prof.dr.ir. J.H. van Bommel en prof. dr. M.J. de Vries. Op deze studiedag werden de deelnemers bewust gemaakt van de invloed van techniek op ons leven met als doel dat we als christen goede keuzes maken.

Christelijk onderwijs

Op 17 september vond in Woudenberg een bezinningsbijeenkomst plaats die georganiseerd was door de werkgroep Christelijk onderwijs, waarin de relatie tussen de kerk en de (christelijke) school centraal stond. Het thema

van de bijeenkomst luidde 'Identiteit en onderwijskwaliteit'. Dit thema werd ingeleid door dr. A. de Muynck, als lector 'Christelijke leraarschap' verbonden aan Driestar Educatief te Gouda. De workshop voor leden van kerkenraden werd verzorgd door ds. G. van Goch te Scherpenzeel. De workshop voor besturen, directieleden en leerkrachten werd verzorgd door dr. A. de Muynck. De workshop voor ouders ging vanwege gebrek aan belangstelling niet door. De werkgroep Christelijk onderwijs wil de urgentie van bezinning op de inhoud van het christelijk onderwijs blijvend stimuleren.

Op 14 november vond op het Driestar College te Gouda het jaarlijkse Bestuurdersoverleg reformatorische VO-scholen plaats met vertegenwoordigers van de kerkverbanden uit de achterban van de scholen. In groepjes werd doorgesproken over de 'Handreiking aan scholen voor de omgang met interkerkelijkheid in hun achterban'. Ook is gesproken over de herdenking van de Reformatie in 2017 en hoe scholen en kerken hierin elkaar kunnen ondersteunen. Ds. M.A. Kuijt was namens de Gereformeerde Bond aanwezig.

15. BEZINNING

Jaarthema

In 2013 dachten we na over het thema *Christus en de machten*. Het jaarthema van 2014 was *Horig en mondig*. Voor 2015 viel de keuze op *Gemeente en ambt*. Het is goed om onze aandacht te richten op wat de gemeente is, op wat het ambt inhoudt en hoe deze zich tot elkaar verhouden. In de meest recente jaarthema's zien we als rode draad in welke context de christelijke gemeente leeft en wat de hoogste roeping van de ambtsdrager is.

Liturgie

Het hoofdbestuur heeft ten aanzien van het project om tot een herziening van de psalmberijming van 1773 te komen besloten

om dit project op te schorten. De reden is dat er in oktober op initiatief van ds. A. Schroten een voor de eredienst bedoelde bundel verschijnt, waarin de psalmen (uit verschillende berijmingen) opgenomen zullen worden.

Op 28 januari hebben ds. J.A.W. Verhoeven en drs. P.J. Vergunst een gesprek gehad met ds. P.J.M. Hoogstrate, voorzitter van de werkgroep eredienst van onze kerk en ds. W.P. van der Aa, lid van deze werkgroep. Gesproken is over de liturgische formulieren van doop en avondmaal. Op 9 april is dit gesprek vervolgd.

Man/vrouw

Het platform 'Persis', inmiddels een GB-commissie, dat zich richt op de positie van vrouwelijke kerkelijke werkers binnen de Gereformeerde Bond, kwam enkele keren bijeen. Voorzitter is mevr. T. van de Water-Luijk. Dr. M. van Campen en dr. J. Hoek schreven in aansluiting op de brochure 'Mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen' de toegezegde brochure over de plaats van de vrouw binnen de christelijke gemeente, die voor de zomervakantie beschikbaar komt.

Israël

Op 7 mei is gesproken met enkele ondertekenaars van de Open Brief, waarin de Gereformeerde Bond bevraagd werd op zijn koers inzake Israël, onder anderen mr. J.P. de Man, ds. G.H. Abma, ds. L. van Nieuwpoort en ds. J.A. van der Velden. Door drs. P.J. Vergunst is uitvoerig aangegeven op welke wijze het hoofdbestuur de laatste jaren de bezinning ten aanzien van Israël heeft gevoerd. Het was een goede ontmoeting. Dr. ir. J. van der Graaf en ds. C. Blenk vertegenwoordigen de Gereformeerde Bond in de beraadsgroep Israël van de verschillende kerken vergaderde. In *De Waarheidsvriend* werd een ingekorte versie opgenomen van de toespraak die de ambassadeur van Israël bij de Verenigde Naties, Ron Prosor,

PROSOR

voor de algemene vergadering van de VN hield, waarin hij opriep om de weg vrij te maken naar echte en duurzame vrede zonder Israël te demoniseren.

Prediking

De commissie 'prediking' onder voorzitterschap van prof. dr. M.J. de Vries vergaderde regelmatig. De commissie probeert te peilen hoe de Heilige Geest van de prediking gebruik maakt om het heil uit te delen en de gemeente te bewaren bij Christus. De bevindingen van de commissie worden verwerkt in een rapportage waarin ook de sociologische context en het eigene van de prediking binnen de kring van de Gereformeerde Bond aan de orde komen. Leidend is steeds de vraag hoe de bijbelse boodschap en het gereformeerde geloofsgoed doorgegeven kan worden aan volgende generaties. Het eindrapport van de commissie wordt in mei aan het hoofdbestuur aangeboden.

16. UITGAVEN

Artiosreeks

In september verscheen *Verleende volmacht*. *Nieuwe gehoorzaamheid in gezin, school, kerk en samenleving*, van de hand van ds. J.J. ten Brinke en dr. A. de Muynck. In dit boek wordt ingegaan op het unieke karakter van christelijke gezag. Gezag staat nooit op zichzelf, maar is verleende volmacht. Christelijk gezag bewijst zich niet door heersen, maar door dienen. De uitgave sloot aan bij ons jaarthema 'Horig en mondig'.

Onder redactie van P.J. Vergunst verscheen in oktober *In de kerk, bij God*, waarin de verschillende onderdelen van de gereformeerde eredienst voor het voetlicht worden gebracht. Van elk aspect van de eredienst wordt de rijke en betekenisvolle inhoud benoemd. Ter bespreking in kerkenraden en kringen zijn gespreksvragen toegevoegd.

Van de hand van ds. C. H. Hogendoorn, Katwijk aan Zee, verscheen *Tastbaar aanwezig*. Schatten uit het avondmaalsformulier. In dit

boek delft ds. Hogendoorn een aantal schatten uit dit formulier op, dat een ware goudmijn is. Het boekje is geschikt voor bespreking in kerkenraden (bijvoorbeeld tijdens de censura morum). In april verscheen *Leren leven in overvloed*. *Over discipelschap in rijkdom en armoede*, geschreven door ds. B.J. van der Graaf, Amsterdam. Het gaat in dit boek om een vorm van discipelschap in de concrete wereld van rijkdom en armoede. Er wordt een aantal lessen getrokken uit het bijbelse spreken over geld en bezit. *Van Orde op zaken stellen*. *Een bijbelse doordenking van de heilsorde*, geschreven door ds. G. Wassinkmaat, verscheen de vierde druk en van *Terwijl mijn kracht vergaat* verscheen de zesde druk. Met dankbaarheid melden we dat in november het 50.000e exemplaar van onze serie is verkocht. We zijn dankbaar dat diverse deeltjes op kringen en door kerkenraden worden gebruikt. Dr. P.F. Bouter, ds. J. Harteman en drs. P.J. Vergunst vormen samen de redactie van de Artiosreeks.

Van het boekje voor de nieuwe lidmaten *Mijn leven is voor u*. *Blijden dat niet vanzelf spreekt*, onder redactie van P.J. Vergunst, verscheen een vierde druk. Tevens verscheen onder zijn redactie, met medewerking van dertien jongere hervormd-gereformeerde predikanten, het bijbels dagboek *Bagage*, dat zich met name richt op twintigers en dertigers.

17. HERZIENE STATENVERTALING

Samen met vertegenwoordigers van het HSV-bestuur en van Royal Jongebloed participeerde P.J. Vergunst in de stuurgroep van de Herziene Statenvertaling. Op 28 november sprak het dagelijks bestuur met het HSV-bestuur over het verwerken van de binnengekomen reacties op de HSV en de verlenging van het mandaat voor drie jaren. Er werd gesproken over het vrijgeven van de HSV-tekst bij doelgroepbijbels. Ook werd nagedacht over de wijze

waarop zal worden gearchiveerd. In juni verscheen de derde druk van de HSV-Jongerenbijbel. Vrijdag 31 oktober vond in de Theologische Universiteit Apeldoorn de presentatie van de HSV-Studiebijbel plaats. Hier sprak prof. dr. M.J. Paul over 'het raadselachtige boek Prediker en de HSV-Studiebijbel' en ging prof. dr. T.M. Hofman in op de vraag hoe deze studiebijbel kan bijdragen tot een beter verstaan van het Nieuwe Testament. Prof. G. van den Brink en ds. O. Bottenbleij gaven een inhoudelijke reactie op de verschijning van deze uitgave. Inmiddels zijn vele duizenden exemplaren verkocht en verscheen een tweede druk.

18. DE WAARHEIDSVRIEND

Onze algemeen secretaris is tevens hoofdredacteur van *De Waarheidsvriend*. Hij wordt bijgestaan door drs. Tineke van der Waal-Goudriaan, die zich als eindredacteur wekelijks veertien uur voor ons blad inzet. Voor twee uur per week wordt ze geassisteerd door Meta van der Wind-Baauw.

Er verschenen artikelen over het jaarthema van de Gereformeerde Bond 'Horig en mondig'. Geschreven werd over actuele zaken zoals het beroepingswerk, de Nijkerkse predikant Van der Kaaij (prof. dr. G. van den Brink), de feminisering van de kerk, de tanende betrokkenheid van onze beweging op de synode, uitgave van de Bijbel in gewone taal, de WMO, de instituering van een gemeente in Tricht, actie Kerkbalans. Commentaar werd gegeven bij actuele gebeurtenissen in de samenleving, zoals de toenemende dreiging voor Joden in Europa en de toenemende vervolging van christenen. De lange reeks van artikelen over christen & werk werd voortgezet. Er werd geschreven over discipelschap, over de plaats van de kerk in Rwanda en in Europa, over eerbetoon aan mensen, kerk in de stad, over het boek *Wake up!* en er verscheen een serie over 'Profetisch staan in

deze tijd' van de hand van dr. A.A.A. Prosman. Aandacht werd besteed aan de vrouwelijke kerkelijk werker en aan markante protestantse vrouwen (dr. O. W. Dubois). Prof. dr. A. de Reuver schreef over Kohlbrugge op de kansel en dr. J. van Bruggen over de evangeliën. Zes scribenten reageerden op de brieven van dr. A.J. Plaisier over het ambt. Prof. dr. H. van den Belt schreef over geloofs-overdracht en prof. dr. J. Hoek over verschuivingen in de prediking. Ds. H.J. de Bie schreef over namen in de Bijbel en dr. M.A. van Willigen over Gebeden uit de Vroege Kerk. Prof. dr. M.J. de Vries schreef over leiders in de Bijbel en ds. P. van der Kraan besprak de geschriften van ds. I. Kievit. Ds. J. Belder schreef over euthanasie en pastoraat en andere ethische onderwerpen. Ds. A.J. Mensink belichtte de predikantendag van 22 september. Ook schreef hij over de consequenties van een harmoniemodel dat natuurwetenschappelijke inzichten wil verbinden met een christelijk scheppingsgeloof, waarop prof. dr. G. van den Brink zijn reactie gaf. Er waren themanummers over homoseksualiteit (mei), de kerk in Frankrijk (juni), dr. C. Graafland (1928-2004) en zijn erfenis (oktober), ouderen (oktober), religieus geweld (december) en de betekenis van het denken van Dietrich Bonhoeffer (april). Aan het einde van het jaar namen we afscheid van ds. J. Maasland als columnist. Inmiddels trad Martine de Wit uit Putten toe tot het kwartet columnisten. Ds. J.A. van den Berg deelde zijn ervaringen als predikant in Grand Rapids. In mei verscheen de themabrochure 'Trouwen of samenwonen' geschreven door ds. H. Veldhuizen. Vanwege de belangstelling voor dit onderwerp werd de brochure in oktober herdrukt. In september verscheen de themabrochure 'Geloven in hemel en hel' van de hand van ds. J.C. Schuurman. In januari verzorgde ds. J. van der Meijden de themabrochure

'Begraven of cremieren'. Elke dinsdag is op de site www.dewaarheidsvriend.nl te zien wat *De Waarheidsvriend* die week te bieden heeft. Onze website geeft via digibron.nl ook toegang tot oude jaargangen. We zijn dankbaar voor de betrokkenheid van onze lezers bij de inhoud van ons blad. Wel signaleren we een lichte daling van ons abonneeaantal waarvoor als reden nogal eens opgegeven wordt dat men onvoldoende aan lezen toekomt. Tegelijkertijd zien we ook dat het goed mogelijk is om jonge(re) mensen voor *De Waarheidsvriend* te interesseren. De bezorging van *De Waarheidsvriend* wordt verzorgd door Sandd. Dat betekent dat *De Waarheidsvriend* niet meer op donderdag maar op vrijdag wordt bezorgd.

19. THEOLOGIA REFORMATATA

Naast de reguliere uitgaven van het driemaandelijke theologische tijdschrift verschenen themanummers over de 'prediking' en over 'de God van het Oude Testament'. Dr. T.E. van Spanje uit Epe volgde dr. G. van Ek op als lid van de redactie.

20. ZIJ DIE VAN ONS HEENGINGEN

Wij vermelden de namen van hen die ons dit jaar ontvielen door de dood. Zij mochten hun werk doen in het besef dat de Heere Zelf voor Zijn Woord instaat en zorgt voor verdieping en vrucht.

ds. H. van Oostende, 77 jaar
 kand. J. Bonte, 89 jaar
 ds. J. Groenenboom, 82 jaar
 ds. J. Koolen, 83 jaar
 ds. K. Schipper, 92 jaar
 ds. C. van Schoonhoven, 83 jaar
 ds. W. van Hennekeler, 91 jaar
 ds. K.J. Jansen, 83 jaar

21. ZIJ DIE MET EMERITAAT GINGEN

Ook dit jaar zijn er enkele predikanten uit onze kring die afscheid namen van een gemeente zonder een andere gemeente te gaan dienen. We wensen hen gezondheid en kracht om zich blijvend voor de kerk van Christus in te zetten. We noemen de volgende predikanten,

aangeduid met de laatste gemeente die zij hebben gediend:

ds. P. van der Kraan, Urk
 ds. L. Kruijmer, Veenendaal
 ds. L.C. Talsma, Wapenveld
 ds. G. van den Berg, Klaaswaal
 ds. M. Goudriaan, Veenendaal
 ds. W. Altena, Meteren en Est
 ds. J.M. van Wijk, Een en Sebaldeburen, i.c.m. Leek
 ds. J.J. Verhaar, Krimpen aan den IJssel

22. DE NIEUWE LICHTING

De Heere roept nog steeds tot de heilige dienst. Zo mochten er ook dit jaar weer nieuwe broeders aantreden of zullen zij binnenkort bevestigd worden. 'Hij Die u roept, is getrouw: Hij zal het ook doen.' Het betreft de volgende broeders:

prop. A.J. Hagedoorn, Hellow
 prop. P. Wijnberger, Bleiswijk
 prop. L. Hoftijzer, Rijnsburg
 prop. A. de Wit, Besoyen
 prop. M.W. Westerink, Langerak
 prop. G.W. van Wingerden, Stedum-Lellens-Wittewierum-ten Post
 prop. J.W.J. Guis, Waddinxveen
 prop. J.H. de Vree, Achterberg
 prop. P.G.I. van den Berg, Asperen
 prop. G.J. Kroon, Menen (België)
 prop. C.H. Buitink, Klaaswaal
 prop. W.M. Roseboom, Oudega

23. AFSLUITING

We sluiten dit jaar af met dank aan God voor wat Hij ons als vereniging schonk en we bidden of Hij het werk van onze handen wil zegenen. De Heere vraagt liefde en gebed voor de kerk – juist in haar gebroken gestalte – omdat ze van Christus is. Gemeenten staan op de tocht, moedeloosheid kan ons parten spelen, maar juist in een krimpde kerk die op weg is naar 2025 vallen we terug op Hem, Die de hoeksteen is. Alleen op Hem worden wij gebouwd tot een woning van God, in de Geest. We vragen u om het werk van de Gereformeerde Bond in uw voorbede te gedenken en danken u voor uw betrokkenheid bij het werk van onze vereniging.

M.A. KUIJT

